

א מזמור לדוד

יהוה רעי לא אחסר:

ב בנאות דשא ירביצני על-מי מנחות ינהלני:

ג נפשי ישובב ינתני במעגלי-צדק למען שמו:

שְׁמִיטִילִים עָלָיו אִימָה. מִלְשׁוֹנוֹת אֲחָדִים הַמְשַׁלְבִּים בְּחוֹף הַדְּמִיִּים הַפְּיוּטִיִּים אֲפֹשֶׁר לְלַמֵּד, שֶׁהוּא מִקֵּף אוֹיְבִים אֲכֹנְרִים, אֲכַל לֹא נִתְבָּרַר מִי הַמִּתְפַּלֵּל וּמִי אוֹיְבָיו, וְעַל מָה וְלָמָּה הֵם רוֹדְפִים אוֹתוֹ. אִךְ מִלְשׁוֹן הַלְעָזִים שֶׁל הָאוֹיְבִים 'גַּל אֵל ה' וּפְלִטָהוּ' וּגו', וְכֵן מִלְשׁוֹן הַתְּחִנָּה: 'כִּף בְּטַחוּ אֲבוֹתֵינוּ' וּגו', וְאִךְ מִלְשׁוֹן הַגִּיד 'כָּל זֶרַע יַעֲקֹב כְּבִדְוֵהוּ' וּגו', אֲפֹשֶׁר לְהַסִּיק, שְׁאוֹיְבִים מִן הַגּוֹיִם רוֹדְפִים אֶת הַמִּתְפַּלֵּל עַל אֲמוּנָתוֹ וּבְטַחוּנוֹ בְּאֵלֵי יִשְׂרָאֵל. וּמֵאַחַר שֶׁהִנְעֵנּוּ לְכֹף, יִתְכַּן לוֹמֵר, שֶׁהַמִּתְפַּלֵּל מִתְפַּלֵּל לֹא עַל עֲצָמוֹ בְּלִבְדּוֹ, אֲלָא עַל כָּל אָדָם מִיִּשְׂרָאֵל שֶׁשׁוֹנְאֵי יִשְׂרָאֵל רוֹדְפִים אוֹתוֹ וּמְבַקְשִׁים לְהַמִּיתוֹ וְלִשְׁלַל אֶת רְכוּשׁוֹ. וּמִכָּאן אֲפֹשֶׁר לוֹמֵר, שֶׁהַתְּפִלָּה מוֹסְפָה עַל כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל כְּלָה שְׁאוֹיְבִים אֲכֹנְרִים רוֹדְפִים אוֹתָהּ. בְּדֶרֶךְ זֶה תִּפְסֹו חוֹל אֶת עֵנְנֵי מִזְמוֹר זֶה וּדְרָשׁוּהוּ עַל הַצָּרָה שֶׁהָיוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל נִתְּוִינִים בָּהּ בְּיַמֵּי הַמֶּן הַרְשָׁעִי.¹⁷

מזמור כג

במזמור כתובת (ראש פסוק א) ושני חלקים: חלק ראשון - המשוור מדמה עצמו לשה וה' רועהו (א-ד); חלק שני - המשוור מדמה עצמו לאורח בבית ה' (ה-ו).

על-מי מנחות ינהלני - בקרבת מים שקטים ונחים (ולא מים זורמים ושוטפים, שהשה מתירא לשתות מהם, שְׁמָא יִסְתַּוְּהוּ) יובילני ומצינו פעל זה נאמר בקטני הצאן: עלות ינהל (יש' מ יא).

(ג) נפשי - את-נפשי, כלומר: אותי. ישובב - ישיב אליו, וכן: לשׁובב יעקב אליו (יש' מט ה). 'ישובב' בבנין פולל (פעל), מורה כאן על גרימת הפעלה. - השה פזיו מטבעו וסוטה לעתים מהדרך, והרועה הנאמן טורח להשיבו אליו. ינתני - ינהני, כמו 'ינהלני' שפסוק שלמעלה ממנו. ומצינו שני הפעלים מקבילים בשירת הים: נחית כחסדך עם-ו גאלת גהלת בעוף אל-נה קדשך (שמ' טו יג), וענין גם: נחית כצאן עמך (לקמן עו כא). במעגלי-צדק - בדרך הנכונה. מעגלים הם

מזמור לדוד - ענין לעיל ג א. ה' רעי - דמה עצמו לשה, וה' הוא רועהו. ומצינו דמוי זה בדברי יעקב אבינו: האלהים הרעה אתי (בר' מח טו). וכמה פעמים במקרא מצינו שישראל משולים לצאן, וה' מכה רעה ישראל' (לקמן פב; זה ז ועוד). לא אחסר - עתיד שמתאר מצב נמשך, והכנה: איני חסר מאומה, משום שה' רעי ומספק לי כל צרכי.

(ב) בנאות דשא ירביצני - נאות' רבוי נסמך של יונה, והוא מקום חנית הרועה. 'דשא' שם קבוצ לעשבים ירקים דקים ורעננים. דרך הרועים שהם נוודים עם צאנם במדבר, עד שמגיעים למקום המרעה. שם קובע הרועה את-נהו ומר ביץ את-צאנו, כלומר: נוהל להן לחנות שם. והרועה הנאמן מרביץ את-צאנו במקום דשא, השוב למאכל הצאן.

17 בתוספות במגילה ד ע"א ד"ה 'פסק' כתבו (לפי הגירסא שבספרים שלנו, ע"ש בגליון) שמזמור זה יש לומר בפורים. והוא על פי שיטת מדרש תהלים שהבאנו לעיל, שדורשים מזמור זה על מרדכי ואסתר. וכן על פי מנהג הגר"א באמר מזמור זה כ'שיר של יום' בפורים. במנהג הספרדים מזמור זה הוא מזמור של תענית אסתר וגם של פורים. לאחר המזמור הקודם על מלך בשר ודם בא מזמור זה, שנאמר בו 'כי לה' המלוכה ומושל בגוים'.

1 ועי' פליקס, הצומח המקראי, עמ' 205.

2 פירוש אחר: הרועה מרביץ את צאנו, מצוה עליהן לשכב ולנוח, בעת שאינה יפה למרעה, כגון בשעת הצהריים (ע"ש ש"ש א ז ובפירוש שם). והרועה הנאמן מרביץ צאנו בנאות דשא, כדי שבהגיע שעת המרעה תמצאנה הצאן את מאכלן קרוב אליהן ולא תתיגענה לחפש אחריו במרחקים.

ד גם כִּי-אֵלֶיךָ בָּגִיא צִלְמוֹת לֹא-אֵירָא רַע כִּי-אַתָּה עֲמַדִּי
 שְׁבֻטְךָ וּמִשְׁעַנְתְּךָ הִמָּה יִנְחַמְנִי:
 ה תַּעֲרֹף לִפְנֵי שַׁלְחֹן נֶגְדַּ צַּרְרִי
 דִּשְׁנֹת בְּשֶׁמֶן רֹאשִׁי כּוֹסֵי רִוְיָה:
 כּוֹסֵי רִוְיָה:

מסלות, דְּרָכִים (עי' לעיל יז ה ובפירוש שם), 'בְּמַעְגְלֵי-צֶדֶק' פֶּאן הַכִּנּוּה לְדָרָכִים נְכוֹנוֹת פִּשְׁטוֹן כְּמִשְׁמָעוֹ, כְּלוּמַר: דְּרָכִים שֶׁהוֹלֵךְ בָּהֶן אֵינוֹ תוֹעֵה אֵינוֹ מֵאֲבֹד אֶת-דְּרָכּוֹ. לְמַעַן שָׁמוּ - לְפִי הַמַּשֵּׁל לְרוּעָה יֵשׁ לְפָרֵשׁ: הַרוּעָה טוֹרַח כֹּל-כֶּף לְטוֹבַת הַצֹּאן, כְּדִי שֶׁהַבְּרִיּוֹת יִהְיוּהוּ כְּרוּעָה נֶאֱמָר².

(ד) גַּם כִּי-אֵלֶיךָ בָּגִיא צִלְמוֹת - אִפְלוּ בִשְׁעָה שְׂיוֹדְמוֹן לִי לְלַכֵּת בְּמִקּוֹם עִמָּק וְחֹשׂוֹף. יֵשׁ שֶׁהַרוּעָה נוֹהֵג אֶת-צֹאֲנוּ בְּנֹאֲיוֹת הַמִּקְפּוֹת הָרִים גְּבוּהִים שֶׁמְחַשְׁיָכִים אֶת-אֹרֹחַ הַיּוֹם. 'צִלְמוֹת' הִיא לְשׁוֹן חֹשֶׁף (רש"י בשם דונש), וְכֵן מִשְׁמָעוֹת הַשֶּׁרֶשׁ הַמִּקְבִּיל לְצִלֵּם בְּעֵרְבִית. וְהִיתָה רֵאוּיָה לְהִנְקֹד 'צִלְמוֹת' עַל מִשְׁקַל 'מְלֻכּוֹת'. וְנִשְׁתַּנָּה נִקְוֹדָה לְצִלְמוֹת, אִם מִשׁוּם שֶׁדְּרָשׁוּהָ צִלְמוֹת, וְאִם מִשׁוּם שֶׁנִּשְׁתַּנָּה מִבְּטָאָה, וְדוּמָה לֹחַ שֵׁם הַמִּקּוֹם 'תַּצְרַמְוֹת', שֶׁהוּא בְּפִי יוֹשְׁבֵי הַמִּקּוֹם תַּצְרַמְוֹת³. לֹא-אֵירָא רַע - אֵינוֹ מִתְרָא שְׂיִקְרַנִּי רַע. רַע = אָסוֹן. פְּרוּשׁ אַחֵר: אֵינוֹ מִתְרָא מִפְּנֵי יִצּוֹר רַע (מִפְּנֵי חֵיהַ טוֹרְפֹת). כִּי-אַתָּה עֲמַדִּי - כָּאן הִשָּׂה מְדַבֵּר אֶל רוּעָהוּ בְּלִשׁוֹן נֹכַח. וְהוּא סִימָן לְחֹק בְּטָחוֹנוֹ בְּקִרְבּוֹתוֹ אֵלָיו הַלוֹשִׁיעוֹ: 'כִּי-אַתָּה עֲמַדִּי', וְאַתָּה תוֹשִׁיעֵנִי מִכָּל-רַע. 'עֲמַדִּי' - צוּרָה מְרֻבֶּבֶת בְּמִקּוֹם 'עֲמִי' וְנִמְצָאָה רַק בְּלִשׁוֹן מְדַבֵּר בְּצִדּוֹ יְחִיד. שְׁבֻטְךָ וּמִשְׁעַנְתְּךָ - שְׁבֻט וּמִשְׁעָנֹת הֵם שְׁנֵי מְקָלוֹת שְׂבִידֵי הַרוּעָה. הַשְּׁבֻט עֲשׂוּי לְהַכּוֹת בּו חַיּוֹת רַעוֹת וְגַם לְכַנּוֹן בּו אֶת-דְּרָכָן שֶׁל הַצֹּאן. וְהַמִּשְׁעָנֹת עֲשׂוּיָה שֵׁשִׁשׁ עֲלֶיהָ הַרוּעָה בְּלַכְתּוֹ בֵּין הָרִים וּסְלָעִים. הִמָּה יִנְחַמְנִי - הִמָּה יַעֲוֹדֵדוּ אוֹתִי,

רְפִיגוֹ אֶת-פְּחָדֵי וַיִּפְּחוּ בִי רוּחַ בְּטָחוֹן. מִשְׁמָעוֹת הַדְּבָרִים, כִּי הַיְדִיעָה, שְׂבִידֵי הַרוּעָה נִמְצָאִים הַשְּׁבֻט וְהַמִּשְׁעָנֹת הִיא הַיָּהּ הַנּוֹחֶנֶת הַרְגֵּשׁת בְּטָחוֹן לְשָׁה. דִּי הָיָה לוֹמַר 'שְׂבֻטְךָ וּמִשְׁעַנְתְּךָ יִנְחַמְנִי' וְהַלְשׁוֹן 'הִמָּה יִנְחַמְנִי' בָּאָה לְחַזֵּק אֶת-גְּדֹל הַבְּטָחוֹן: לְאַחַר שֶׁאָמַר 'כִּי אַתָּה עֲמַדִּי' עָבַר לְתַאֵר לְעַצְמוֹ בְּמָה נֶכֶר כַּחוֹ שֶׁל הַרוּעָה, שֶׁהוּא בּוֹטֵחַ בּוֹ, וְאָמַר בְּלִשׁוֹן קְרִיָּאָה: שְׂבֻטְךָ וּמִשְׁעַנְתְּךָ! וְסִיִּם כְּמִבְּאֵר דְּבָרָיו: הִמָּה יִנְחַמְנִי⁴. וְהִיא מַעֲיֵן 'מִשְׁפֵּט יְחוּד', וְכֵן: וְקוֹי ה' הִמָּה יִרְשׁוּ-אַרְצֵי (לְקַמֵּן לוֹ ט).

(ה) תַּעֲרֹף לִפְנֵי שַׁלְחֹן - כָּאן הֵיחַ אֶת-הַדְּמוּי לְשָׁה, וְדַמָּה עַצְמוֹ לְאוֹרַח אֲשֶׁר ה' אִסְפֹּף אֶל בֵּיתוֹ וְעוֹרָף לוֹ סַעְדָּה. 'תַּעֲרֹף שַׁלְחֹן' מִשְׁמָעוֹ: תְּכִין סַעְדָּה. וְהַכִּנּוּה לְמַצֵּב נִמְשָׁף בְּהִנָּה: אֶתָּה עוֹרָף לִפְנֵי שַׁלְחֹן. נֶגְדַּ צַּרְרִי - לְעֵינֵי אוֹיְבֵי. וְאֵין הֵם יְכוּלִים לְפַגֵּעַ בִּי, כִּי ה' מִגֵּן עֲלַי, כְּחוֹבַת בַּעַל-הַבַּיִת לְהִגֵּן עַל אוֹרְחָיו שֶׁבָּאוּ בְּצִל קוֹרְתּוֹ (עי' ברא' יט ה; שופ' יט כט). דִּשְׁנֹת בְּשֶׁמֶן רֹאשִׁי - מִשְׁחָתָה, סַכָּתָה, אֶת-רֹאשִׁי בְּשֶׁמֶן עַד שֶׁנִּעְשֶׂה דִשָּׁן וְשֶׁמֶן. מִנְהַג תְּקֵדמוֹנִים הָיָה לְתַת שֶׁמֶן בְּרֹאשׁם בִּשְׁעַת הַנֶּהֱאָה וְשִׁמְחָה (קה' ט ה; חה' צב יא ועוד), וְהַמְּכִינִים אוֹרְחִים בְּיַד נְדִיבָה, לֹא זוּ בְּלִבָּד שֶׁהוּא מְכִין לְאוֹרְחָיו סַעְדָּה, אֲלֵא טוֹרַח לְהוֹתֵם בְּשֶׁמֶן עַל רֹאשֵׁם⁴. כּוֹסֵי רִוְיָה - הַכִּנּוּה: כּוֹסֵי שֶׁהִשְׁתַּמְנִי הָיָה בַּהּ כְּדִי רִוְיָה, כְּלוּמַר: כְּדִי סְפוּק תִּאֲוָתִי לְשִׁמּוֹת. וּמִסְפָּר, שֶׁהַכִּנּוּה לְכוֹס יַיִן, וְכֵן בָּאוּ יַיִן וְשֶׁמֶן סְמוּכִים לְעֵינֵי תַעֲנוּגוֹת בְּמִשְׁלֵי כֹא יוֹ: אֵהֵב יַיִן וְשֶׁמֶן לֹא יַעֲשִׂיר.

² אולם, כמדומה, שבכל המקרא לא מצינו עוד כלשון הזאת שבו שר רום עושה דבר למען שמו. ויש לומר, שנקט כאן לשון זו לפי הנמשל.
³ יש משערים, שמעיקרה היתה ראויה להינקד צלמות בו"ו חלומה, על משקל בלהות, ונשתנה ניקודה על דרך ההקש למות = מות.
⁴ יש מפרשים 'נחמני' כמו 'נחמני' על דרך 'נח זה נחמני'. אולם אין צורך בזה, שלשון 'נחמני' מתאימה יפה לתקבולת 'לא אירא' כמו שביארנו בפנים. ויחכן לומר, שהמורר כיון כאן ללשון נופל על לשון: 'נחמני' - 'נחמני'.
⁴ בשמן - בידוד. והוא ידוע של החומר שבו נעשית הפעולה הנוכרת בעניין, וכן: ורחץ במים (ויק' טו ה) ועוד הרבה.

ו אף | טוב וחסד ירדפוני כל-ימי חיי
ושבתי בבית-יהוה לארץ ימים:

שיבה ממש, כלומר: אֶזְכֶּה לְבַקֵּר בְּבֵית ה' וְלָשׁוּב אֵלָיו לְעֵתִים קְרוּבוֹת. בְּבֵית ה' - אָמַר 'בְּבֵית ה' לְפִי הַמְשַׁל (בַּפְּסוּק הַקּוֹדֵם) שְׂדֵמָה אֶת-עַצְמוֹ כְּאוֹרֶחַ בְּבֵית ה'. וְעַל מִשְׁמְעוֹת הַדְּבָרִים בְּנִמְשָׁל עֵינַי בַּסִּפּוּם. לְאַרְצָה יָמִים - מִקְבִּיל אֶל 'כָּל-יְמֵי חַיֵּי'. וְיֵשׁ לָתֵן אֶת-הָאִמּוֹר שֶׁל זֶה בְּזוֹה, וְלִשְׁעוֹר הַכְּתוּב: לְאַרְצָה יָמִים, כָּל-יְמֵי חַיֵּי, אֵף טוֹב וְחֶסֶד יִרְדְּפוּנִי וְשִׁבְתִּי בְּבֵית ה'. פֶּרוּשׁ אַחֵר: הַפְּסוּק הָאֲחֵרוֹן אֵינוֹ נֹאמֵר בְּלִשׁוֹן מַחְלִטֻת, אֲלָא בְּדִרְךָ בַּקְּשָׁה וְתַפְלָה: יְהִי רְצוֹן שְׁאֵף טוֹב וְחֶסֶד יִרְדְּפוּנִי כָּל-יְמֵי חַיֵּי וְשִׁיחֵיהָ שְׁבְתִי בְּבֵית ה' לְאַרְצָה יָמִים.

(ו) אף טוב וחסד ירדפוני כל-ימי חיי - פֶּאֶן הַמְשׁוֹרֵר מְבִיעַ אֶת בְּטַחוֹנוֹ, כִּי הַטּוֹבָה שֶׁהוּא שְׂרוֹי בָּהּ תִּתְמִיד כָּל-יְמֵי חַיָּו. 'אֵף' לְמַעַט, כְּלוֹמֵר: רוֹדְפֵי יְהוָה טוֹב וְחֶסֶד, וְלֹא צוֹרֵרִי, הַנוֹפְרִים בַּפְּסוּק ה. וְהַכּוֹנֵה: טוֹב וְחֶסֶד יוֹאֵוּ עָלַי תְּמִיד בְּלִי הַפְּסֵק. 'חֶסֶד' מִשְׁמְעוֹ כָּל-הַדְּבָרִים שֶׁאֲנִי זָקוּק וְרֹאוּי לָהֶם.⁵ וְשִׁבְתִּי - וְאֵחֵיהָ שְׂרוֹי בְּמִנוּחָה וּבְמִרְוָע, מְלִשׁוֹן 'בְּשׁוּבָה נִנְחַת'. וְלִשׁוֹן זֶה מְכַוֵּנָה כְּנֶגֶד יִרְדְּפוּנִי: טוֹב וְחֶסֶד יִרְדְּפוּנִי, וְעַל יְדֵי זֶה אֵחֵיהָ שְׂרוֹי בְּשִׁלוֹה. פֶּרוּשׁ אַחֵר: וְשִׁבְתִּי צוּרָה קְצָרָה שֶׁל 'וְשִׁבְתִּי'. פֶּרוּשׁ אַחֵר: מְלִשׁוֹן

לְסִכּוּם מְזוֹמָר כֵּן

מְזוֹמָר זֶה הוּא בְּעֵינָיו הַפְּכוֹ שֶׁל הַמְזוֹמָר שֶׁלְמַעַלָּה מִמֶּנּוּ: מְזוֹמָר כֵּן מִתְאַר אֶת-סִבְלוֹ שֶׁל הָאִישׁ הַחֵשׁ כִּי ה' רְחוּק מִמֶּנּוּ, וְאִלוֹ מְזוֹמָר כֵּן מִתְאַר אֶת-אֲשֵׁרוֹ שֶׁל הָאִישׁ הַחֵשׁ כִּי ה' עִמוֹ. הַמְזוֹמָר מִתְאַר מִצַּב אִישׁ שְׂרוֹי בְּשִׁלוֹת בְּטַחוֹן עִמָּךְ בָּה', הַמְסַפֵּק לוֹ אֶת-כָּל-צָרָתוֹ: מוֹזֵן וּמְשַׁקֵּה, הַגֵּנָה מִפְּנֵי אוֹיְבָיִם וְחַיִּים אֲרָכִים. אֵין זֶה נִכּוֹן לוֹמֵר, שֶׁהָאִישׁ הַמִּתְאַר בְּמְזוֹמָר אֵינוֹ יוֹדֵעַ מִצְדָּקָה מַה הִיא. הַרִי יֵשׁ שֶׁהוּא הוֹלֵךְ בְּנִיא צְלָמוֹת, וְיֵשׁ לוֹ צוּרְרִים בְּקִרְבּוֹ, אֲלָא שֶׁבְטַחוֹנוֹ הַגְּדוֹל בָּה' אֵינוֹ מַיִית לְמִצְדָּקָה לְהַפֵּר אֶת-שִׁלוֹתוֹ, שֶׁהַרִי בְּרִי לוֹ שֶׁ' עִמוֹ לְהִגֵּן עָלָיו מִכָּל-רָע. כְּאִמּוֹר, הַמְזוֹמָר עֲרוּף בְּלִשׁוֹן דְּמוּיִים פִּיזִיטִיִּים: בְּשֵׁנֵי הַפְּסוּקִים הָרִאשׁוֹנִים (א-ג) מְדַמֵּה הַמְשׁוֹרֵר עַצְמוֹ לְשֵׁה אֲשֵׁר ה' רוֹעֵהוּ בְּמִרְעָה טוֹב. הֵשֶׁה הוּא סִמֵּל לְבְרִיָּה חֲלֻשָׁה שְׂאִיִן בָּהּ זְכִלַת לְהִגֵּן עַל עַצְמָהּ, וְאֵף לֹא לְסַפֵּק לְעַצְמָהּ מְאִוְמָה מִצְדָּקִיהָ, וְהִיא תְלִיָּה בְּכָל בְּרוּעָה. כֶּף הַמְשׁוֹרֵר חֵשׁ בְּעַצְמוֹ שֶׁכָּל-אֲשֵׁר לוֹ מֵאֵת ה' בָּא לוֹ וְלֹא בְּכּוֹחַ וּבְגִבּוֹרָתוֹ. בְּשֵׁנֵי הַפְּסוּקִים שֶׁלְאַחֲרֵיהֶם (ד-ו) נִמְשָׁף הַדְּמוּי לְשֵׁה וְרוּעָה. אֲלָא שֶׁפֶּאֶן מְדַבֵּר לֹא בְּמִרְעָה, אֲלָא בְּהַלִּיכָה בְּדִרְךָ. הֵשֶׁה הוּא סִמֵּל לְבְרִיָּה תְמִימָה, שֶׁמִּצַּד אֶחָד הִיא פְּזוּיָה וּמְקַפְצָת אֲנָה וְאֲנָה, וּמִצַּד שֵׁנִי הִיא בּוֹטַחַת בְּרוּעָה וּמְבַקְשָׁת אֲצִלוֹ מַחְסֵה מִפְּנֵי כָּל-אוֹיְבֵיהָ וְהוֹלִכַת עִמוֹ אֶל כָּל-אֲשֵׁר יוֹלִיכָהּ. כֶּף הַמְשׁוֹרֵר חֵשׁ בְּעַצְמוֹ שְׂאִיִן לוֹ הַגֵּנָה וּשְׂמִירָה חוּץ מֵה', וְה' שׁוֹמֵר עָלָיו תְּמִיד וְעֵינוֹ פְּקוּחָה עָלָיו כְּכָל-רְנַע לְהַצִּילוֹ (זוֹ הַכּוֹנֵה שֶׁל הַמְשַׁל 'נִפְשֵׁי יִשׁוּבֵב יִנְחִי בְּמַעֲגָלֵי-צִדִּיק'). הֵשֶׁה בְּבְטַחוֹנוֹ בְּרוּעָה הוֹלֵךְ עִמוֹ גַּם בְּנִיא צְלָמוֹת'. מִשְׁמְעוֹת הַדְּבָרִים בְּנִמְשָׁל, כִּי פֶּאֶשֶׁר הַמְשׁוֹרֵר נִתֵּן בְּמִצְדָּקָה וּבִיִּסוּרִים הוּא בְּטוֹחַ, כִּי ה' הִבִּיא עָלָיו אֶת-הַיִּסוּרִים הָאֵלֶּה וְה' עִמוֹ לְהַצִּילוֹ. - בְּשֵׁנֵי פְּסוּקִים אֲלֵה בְּחוּף הַמְשַׁל לְשֵׁה וְרוּעָה, מְבַלְעִים רְמוּזִים כִּי הֵשֶׁה וְהַרְוּעָה אֵינָם פְּשׁוּטִים כְּמִשְׁמָעֵם. הַבְּטוּי 'לְמַעַן שְׂמוֹ מְרִמּוֹ, שֶׁהַרְוּעָה אֵינוֹ בְּשֵׁר וְדָם. וְהַדְּבוּר שֶׁל הֵשֶׁה אֶל רוּעָהוֹ בְּלִשׁוֹן גּוֹכַח מְרִמּוֹ, כִּי הֵשֶׁה הוּא מִשֵּׁל לְחֵי מְדַבֵּר.

בְּשֵׁנֵי הַפְּסוּקִים הָאַחֲרוֹנִים (ה-ו) הַתְּחַלְתָּ הַמְשַׁל שֶׁל שֵׁה וְרוּעָה בְּמִשַׁל שֶׁל אוֹרֶחַ וְבַעַל בֵּית. הַמְשׁוֹרֵר חֵשׁ עַצְמוֹ כְּאוֹרֶחַ הַסְּמוּךְ עַל שִׁלְחוֹנוֹ שֶׁל ה' וְהַכּוֹנֵה, שֶׁכָּל-הָאֲרָץ וּמְלוֹאָהּ לָה' הִיא, וּבְנֵי אָדָם הֵם כְּפֶאֶן כְּגֵרִים וְתוֹשְׁבִים וּכְאוֹרְחִים נְהַנְיִים מִנְּדַבְת יְדוֹ הַרְחֵבָה שֶׁל ה'. אִוְלָם יֵשׁ בְּמִשַׁל

5 ולצרוף 'טוב וחסד' יש להעיר שחרגום ארמי של חסד הוא 'טיבור'.